

Nr 172.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till byggmästaren E. Jonsson i Malåträsk i anledning av förluster å byggnadsarbeten för domänverkets räkning; given Stockholms slott den 24 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Paul Hellström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Hellström anför:

I en den 4 augusti 1926 dagtecknad framställning har byggmästaren E. Jonsson i Malåträsk anhållit, att ersättning måtte tillerkännas honom för lidna förluster vid uppförande å entreprenad för kronans räkning av bostäder jämte uthus dels i Sorsele för jägmästaren i Södra Sorsele revir dels ock i Murjek för jägmästarna i Storbackens och Storlandets revir med ett belopp av 84,472 kronor eller eventuellt det mindre belopp, som Kungl. Maj:t kunde finna skäligt. Såsom stöd för ansöknings har återopats bland annat, huru på grund av världskrigets verkningar prisnivån under entreprenad-

tiden på allbekant sätt stigit. Sökanden hade vid upprepade tillfällen velat avbryta arbetet under åberopande av ekonomisk force majeure, men hade varje gång erhållit goda löften, att han skulle få ersättning för sina förluster, då staten givetvis aldrig skulle komma att begära, att en entreprenör fullständigt ruinerade sig. Men anledning härav fortsatte sökanden arbetet samt offrade alla de besparingar, han hopbragt under ett långt strävsamt liv, och lånade därutöver stora belopp.

Sökandens syster, änkefru Erica Lundberg, har därjämte i en till jordbruksdepartementet den 15 november 1926 inkommen skrift hemställt, att Jonssons framställning måtte vinna beaktande jämväl med hänsyn därtill, att Jonsson för fullgörande av sina förbindelser lånat av systemen alla hennes besparingar, uppgående jämte oguldna räntor till ett belopp av 14,068 kronor, så att hon numera stode utan alla existensmedel. Härförutom vore även andra personer, som förlorat på borgen för Jonsson, i behov av hjälp i uppkomna svårigheter.

Domänstyrelsen, som den 13 december 1926 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört i huvudsak följande.

Genom kontrakt den 12 oktober 1917 hade sökanden åtagit sig att före den 1 maj 1919 uppföra en jägmästarbostad jämte uthus i Södra Sorsele revir för en entreprenadsumma av 36,000 kronor.

Vidare hade sökanden genom kontrakt den 15 augusti 1918 åtagit sig att för en entreprenadsumma av 68,000 kronor uppföra två jägmästarbostäder jämte uthus i Murjek, avsedda den ena för Storlandets och den andra för Storbackens revir. Sistnämnda byggnader skulle vara fullbordade den 1 oktober 1919.

På framställning av sökanden hade domänstyrelsen medgivit denne anstånd med fullbordandet av *bostaden i Sorsele* till den 1 augusti 1919, varjämte styrelsen, då sedermera jämväl den sålunda beviljade anståndstiden överskridits, funnit sig — med hänsyn till de svårigheter, som mött för entreprenören att erhålla erforderlig arbetskraft m. m. och då denne enligt skogsstatstjänstemännens uppgift gjort allt, som stått i hans förmåga för arbetenas fullbordande inom slutligen föreskriven tid — böra medgiva honom befrielse från erläggande av föreskrivet skadestånd på grund av byggnadens försenade utförande.

Redan i december 1919 hade sökanden inkommit till styrelsen med en ansökan om ersättning för en ådragen förlust av 22,260 kronor 15 öre vid fullföljande av ifrågavarande byggnadsentreprenad.

Vid företagen granskning av de då av sökanden företedda räkenskaperna beträffande bygget hade vederbörande överjägmästare funnit desamma i huvudsak riktiga. Sedan en mindre post icke nöjaktigt verifierade utgifter samt de belopp sökanden tillgodoräknat sig för eget arbete utslutits, hade likväl syntts återstå en förlust för sökanden å entreprenaden av 17,181 kronor 8 öre.

Med anledning därav, att Kungl. Maj:t den 30 januari 1920 icke funnit skäl bifalla en framställning från byggmästaren N. A. Svanberg, Dorotea, om ersättning för liden avsevärd förlust vid uppförande, mot en entreprenadsumma av endast 28,930 kronor, av jägmästarbostad jämte uthus i Dorotea, hade styrelsen ej funnit anledning underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning, utan hade styrelsen i skrivelse den 14 september 1920 meddelat

Jonsson, att hans framställning ej föranledde till någon styrelsens vidare åtgärd.

Beträffande utförande av entreprenaden å de båda *jägmästarbostäderna jämte uthus i Murjek* hade även i fråga om dessa byggnader utförandet avsevärt försenats. Enligt kontraktet hade byggnadstiden utgått den 1 oktober 1919, men slutavsyning hade — sedan styrelsen medgivit förlängd byggnadstid till därpå följande år, till den 1 mars vid den ena och till den 1 april vid den andra bostaden — likväl ej kunnat ske förrän den 23 september 1920. Styrelsen hade emellertid även i detta fall befriat entreprenören från erläggande av i kontraktet föreskriven skadeståndersättning för överskriden byggnadstid.

Vad sökanden anfört därom, att det såväl vid kontraktets avslutande som ock senare under arbetets gång skulle hava ställts i utsikt, att Jonsson kunde påräkna gottgörelse för eventuella förluster i anledning av entreprenaden, hade överjägmästaren, som i ärendet avgivit infordrat yttrande, funnit sig icke kunna vitsorda.

Med all sannolikhet hade sökanden även å denna entreprenad lidit en kännbar förlust. Själv hade sökanden uppgivit den till 62,212 kronor. Denna uppgift undandrog sig emellertid ett säkert bedömande. Det syntes nämligen icke möjligt att av de vid sökandens framställning fogade kvit-tenser och verifikationer sluta sig till hur stor förlusten verkligen varit, särskilt med hänsyn till den avsevärda tid som förflutit, sedan entreprenaden fullgjordes. Det syntes dock uppenbart, att Jonsson fått vidkännas förhållandevis betydande förluster för de åtagna entreprenadernas fullgörande.

Såsom av de vid sökandens framställning fogade avsyningsinstrumenten framginge och av vederbörande överjägmästare bestyrkts, vore de i båda entreprenaderna ingående arbetena synnerligen väl och omsorgsfullt utförda.

Under åberopande härav och då den avsevärda kostnadsökningen i huvudsak torde varit beroende av den vid tiden för arbetenas utförande rådande kristiden med å byggnadsmateriel och arbetskraft betydligt stegrade pris, som icke kunnat helt förutses, har domänstyrelsen hemställt, att åtgärd måtte vidtagas för beredande av någon gottgörelse åt Jonsson för de förluster han tillskyndats vid fullgörandet av ifrågavarande entreprenader. I detta avseende har styrelsen föreslagit, att han för ett omsorgsfullt uppförande av jägmästarbostäderna i Södra Sorsele, Storlandets och Storbackens revir jämte tillhörande uthus måtte tilldelas en gratifikation av 20,000 kronor.

Rörande Jonssons ekonomiska ställning har vederbörande landsfiskal i en till domänstyrelsen ställd, den 10 november 1926 dagtecknad skrivelse uppläst, att Jonsson under 1925 försatts i konkurs vid Umeå tingslags häradsrätt, vilken konkurs emellertid numera enligt vad som uppgivits vore avslutad med en utdelning till icke prioriterade fordringsägare av mellan 16 och 17 procent. Jonsson och hans hustru hade för närvarande nödortvigt uppehålle genom tillfälligt arbete.

Av den i ärendet förebragta utredningen inhämtas, att tillgångarna i sökandens konkursbo uppgått till 10,313 kronor och skulderna till 38,672 kronor samt att den änkefru Lundberg tillkommande utdelningen i konkur-

sen använts för täckande av borgensförbindelser, som av henne ingåtts för sökanden.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 22 januari 1927 anfört, att det visserligen icke kunde bestridas, att åtskilliga skäl talade för, att sökanden bereddes någon ersättning för den betydande förlust han lidit genom att trots ekonomiska svårigheter fullfölja byggandet av ifrågavarande tre jägmästarbostäder. Med hänsyn till det avsevärda ersättningsbelopp, varom vore fråga, och den ståndpunkt riksdagen under senaste åren intagit beträffande ersättning för förlust å byggnader uppförda genom entreprenad, ansåge sig dock statskontoret icke kunna tillstyrka den gjorda framställningen.

*Departements-
chefen.*

Starka billighetsskäl synas mig tala för, att ifrågavarande entreprenör beredes någon ytterligare ersättning för oförmälda arbeten utöver vad som kontraktsevenligt tillkommit honom, och finner jag det av domänstyrelsen i sådant hänseende föreslagna beloppet 20,000 kronor skäligt. Sagda belopp bör vara att betrakta såsom en av förhandenvarande ömmande omständigheter motiverad gratifikation åt Jonsson för det omsorgsfulla sätt, på vilket han under rådande kristid med därav följande materialbrist och övriga svårigheter genomfört de åtagna arbetena.

Vad angår beredandet av medel för utbetalning av nämnda ersättningsbelopp får jag tillstyrka att, på sätt förut i likartat fall ägt rum (R. skriv. 1926:253), beloppet må utgå från tidigare till anordnande av jägmästarbostäder såsom kapitalökning för statens domäners fond anvisat reservationsanslag (Riksstaten 1922. U. f. k. E1). Behållningen å detta anslag torde — därest av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1927 års riksdag (Inkomsterna sid. 37 och 43) väckt förslag att för finansieringen av riksstaten av anslaget taga i anspråk 400,000 kronor vinner bifall — komma att utgöra omkring 170,000 kronor.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till byggmästaren E. Jonsson i Malåträsk må såsom ytterligare ersättning för uppförande av jägmästarbostäder i Södra Sorsele, Storlandets och Storbackens revir från tidigare till anordnande av jägmästarbostäder såsom kapitalökning för statens domäners fond anvisade medel utbetalas ett belopp av 20,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.